

ГЛННД ЧЕРІНЬ

1969

ГАННА ЧЕРІНЬ

Поезії

Скільки б її не плюгавили,
Скільки б її не топтали,
Не буду крякати з гавами,
Не дам її на поталу!

Потопаячи в морі ілюзій,
Згоряючи в спеці пустель,
Я на зірку свою молюся
І їм'я шепчу святе.

Ні в дощ, ні в безлунних мандрах
Зірка моя не згасла,
Україна — блакитна троянда,
В серці моїм — прекрасна.

HANNA CHERIN'

WAGONETTES

Poetry

Chicago – New York

1969

ГАННА ЧЕРІНЬ

На згадку
п. Др. Василю Ручеву
Таша Сергє

ВАГОНЕТКИ

Поезії

Чікаго — Нью-Йорк

1969

Таша Терінь

ВІД АВТОРА

Збірка ця настільки незвичайна, що варто подати кілька пояснень і зауваг.

Перш за все, про назву. Це не ті вагонетки, що ними вивозять вугіль із шахт; так названа ця група віршів, що були написані в вагоні поїзду під час моєї подорожі на літературно-мистецький ярмарок весною 1969 року. Якщо б я поставила дату під кожним віршем, вийшло б, що всі вони написані протягом чотирьох днів. А справді це не так: поїзд виїхав із Чикаго 2-го травня о 4.30 по полудні, а прибув до Нью-Йорку 3-го травня о 10.30 ранку (18 годин у дорозі); протягом цього часу я написала 23 поезії. Після ярмарку я виїхала із Нью-Йорку 4-го травня о 5.15 по полудні, а прибула до Чикаго 5-го травня о 8.30 ранку (15.15 годин з чеканням на пероні). До цього ще треба додати півтори години часу, витраченого на дорогу від станції до моєї домівки на "далекому півдні" Чикаго, коли я написала ще два вірші. Отже, разом уся ця збірка була написана за яких 35 годин, цебто за півтори доби. З цього часу кільканадцять годин були витрачені на сон (в поїзді я звичайно дуже сонлива, але те пер мені навіть снилися вірші).

Ніколи я за один раз стільки віршів не написала і, мабуть, ніколи більше не напишу. 50 віршів — це моя пересічна продукція за рік, а то й за два. Як тільки поїзд виїхав із Чикагського депа, рука якось сама вхопила олівець, мене охопило дивне почуття (змальшоване у вірші "Надхнення"), і я вже не переставала писати,

поки поїзд не спинився біля перону в Нью-Йорку. Інші поспішали вийти, а я дописувала останній вірш і трохи жалкувала, що вже кінець мандрівці. За ці кільканадцять годин я встигла побувати не тільки там, де віз мене поїзд, а й у всіх кінцях землі і неба, куди носила мене жорстока, ненаситна жар-птиця Надхнення.

Я побувала на Україні, в думках відвідала свою маму, розмовляла з давніми знайомими; думала про тих, що чекають на мене в Нью-Йорку (вірші: "Тривога", "Через кілька годин", "Спізнення", "Щастя зустрічі"), і про тих, кого залишила вдома (вірші, присвячені моему чоловікові); крізь щільно зачинені вікна не тільки бачила зелені танці щойно розвитого дерева, а й чула пахощі квітів і трав; спостерігала співмандрівників ("Мандрівниця", "Непарні") і, нарешті, мріяла і уявляла себе ким завгодно й де завгодно. Раз-по-раз виринали вірші гумористичні, саркастичні; згадала про свою віршовану гумореску, що мала прочитати на ярмарку, і дописала двострофну епіграму на Миколу Понеділка, що й була прочитана на ярмарку; раптом, ні з сього, ні з того, написався й дитячий віршик, котрий через те й увійшов до збірки "вагонеток"...

Педанти можуть вирішити, що такими темпами нічого путнього написати не можна; почнуть ділити години на вірші та обчислювати, скільки хвилин припало на кожну поезію; я цього не робила і не зроблю; скажу тільки, що одні вірші писалися миттю, над іншими ж мучилась, шукала слів і рим і опрацьовувала. Може, вірші ці не кожному будуть подобатись, але вони не сирі, а дбайливо оброблені; тільки мені в той час дуже щасливо все знаходилося, одразу спадало на думку, і не треба було "висиджувати".

В дорозі до Нью-Йорку я ще не знала, як далеко сягне хвиля надхнення, і віршів не нумерувала. Не знала я і в Нью-Йорку, що буду писати і в поворотній до-

розі, хоч одразу ж із радістю й гордістю прочитала 22 щойно написані поезії своїм нью-йоркським друзям Давиденкам і Гусакам. Але, як тільки махнула востаннє рукою на прощання, так воно почалося знову. Тоді я вже стала нумерувати вірші, і коли написала їх понад двадцятку, вирішила побити свій власний рекорд і дійти до круглої п'ятдесятки.

Ось і Чикаго. Здається, до п'ятдесятки ще не достасе двох віршів. Ну що ж, і так добре. Я й так щаслива. Виходжу на перон, хочу взяти таксівку, але стільки черга, щось із двісті осіб, а таксівок нема. Тож беру в руки свою важкеньку валізу (книжки і звукозаписувач там є) і йду блоків із десять пішки до станції нашого приміського поїзду. Дорогою складаю ще один вірш. В почекальні його записую. А в приміському поїзді дописую п'ятдесяту поезію.

А вдома, як перерахувала всі вірші, виявилось, що ненумерованих віршів, написаних у дорозі "туди", є 23, а не 22. Отже, всіх разом — 51. Цифра не кругла, але вірша з "вагонеток" не вижену. Так уже й буде.

Читачу дорогий, їдьмо зі мною знов! Чи знаєш ти, як добре в дорозі мріється? А які цікаві люди, коли вони не позують, а сидять, їдять і сплять недалеко від тебе, як у себе вдома? А як вони між собою знайомляться і розмовляють! А чи знаєш ти, що вагонні колеса мають здатність давати ритм саме той, що треба для поезії, і навіть часом підказують слова і рими? А може то Надхнення?

Ділюсь із тобою, читачу мій, своїм надхненням і своїм творчим щастям і дякую за увагу.

Таня Тарнє

В ДОРОЗІ З ЧІКАГО ДО НЬЮ-ЙОРКУ

А

НАДХНЕННЯ

Налетіло на мене надхнення,
Як велика розбурхана птиця,
Міцнокрила, швидка, вогненна,
Невгамовна, як хижа чортиця.

З підвіконня скинула вазу
Так, що в іскри розбився кришталь —
І ні трохи не стало жаль,
Навіть легше зробилось відразу,
Як побачила в смітті рожі,
Що були, виявляється, штучними...
— Подивися на огорожі,
Де стогнуть в Сибіру замучені,
Кинь цяцькованих слів самоцвіти,
Ось про них пиши, не про квіти!
Ті Сибірські неписані міти
Твій обов'язок — оживити!

Птиця сонце крильми закрила,
На сумління впала, як брила,
Світлий день обернула в нічку,
Серце моє запаливши, як свічку.
Соловейком мені співала,
Мрії кидала в серце гарячі,
Гострим кігтем і дзьобом терзала
За кожного слова невдачі.

Не давала ні їсти, ні пити,
Ні коханого мого любити,
Виривала із рук хліба кусень,

Відавала голодним, калікам,
І вела на потоп, в землетруси,
Хоч ніхто нас туди не кликав.
Серце рвала мені по шматочку,
Відавала старцям на сорочку...

Доти мучила птиця горем,
Аж зробилося серце морем,
Розхвильованим гнівом суворим...

Накликáла думок чорні хмари
Й розганяла страхів отари,
Пісню щастя в бою співала,
Від знемоги заснуть не давала
І, узявши на крила могутні,
Понесла в століття майбутні,
В безлюдь пустки і в натовпи люду,
Де я ще не бувала
— й не буду...

А як вшухло у серці море
Тихим спокоем непокори,
Запаливши крилом зірницю,
Відлетіла буремна птиця.

3 ВІКНА

Скільки простору з вікна
В нашій звичайній вагоні!
Бачу: проходить весна
В цвіто-вишневій вельоні.

Просяться квіти: нарви!
Жовто-жагуча їх повість...
П'ю соковитість трави,
Неба блакитну шовковість.

Скільки зеленого свята!
Мандри мої не даремні.
Стільки простору –
відплата
За дні на роботі тюремні.

РІВНИНА

Ні горбочка. Рівне поле...
Овид синій повним колом
Обійняв спокійну землю,
Як упевнений коханець.

Хай на хвилю відокремлю
Зло й добро.
Нехай не бранець
Буду я, а переможець –
Поки знову не знеможе
Необхідність бурі й бою.

Тихо в серці. Зелень, квіти,
Світлих мрій прадавні міти...
Широчінь безмежна, гарна,
Заспокоює вона –
І в душі
ясна, безхмарна,
Безпроблемна
рівнина.

СТРІЛКА

Стукнула в вікно вишнева гілка,
Наче в серце вцілила маленька стрілка...
Ні, Амура тут немає навіть з мармуру,
Але все ж та гілка не без наміру.

Це мене мабуть згадав з любов'ю
Хтось уже забутий, ще й давно...
Я не знаю, хто, але промовлю
"Дякую за квітку" все одно.

ЗЕЛЕНИЙ ТАНЕЦЬ

Дерево, зелена танцівниця,
Квітами завітчана спідниця...
Та для кого ж ці веселі танці
На леваді, до схід сонця вранці?

– Я не знаю, так я зустрічаю
Сонця схід і вітровий привіт.
Тільки той, хто сам в полоні мрій,
Зрозуміти може танок мій.

ПОВІДЬ

Широко й славно пливе Міссісіпі,
Ласкаво і плавно затоплює плавні
І жовтий пісок у мішках, що насипав
Якийсь запопадливий мейор недавно.

І річечки менші, як люті звірята,
Шматують хати і загати.
А люди це знають – і не втікають,
Й щороку ідуть на втрати.

Будинок, як човен, пливе по ріці.
Кричить на даху переляканий кіт...
Навколо розплився розтрощений пліт,
Листи недописані – вир папірців...

А люди це знали – і не тікали,
І наче чекали на втрати.
Є, видно, такі, що життя починають
З нового щорік будувати.

А наші садиби стоять на горбі.
В нас повні душі, підвали й горища
Столітнього мотлоху, трухлих грибів,
Що часом від ближнього серцеві ближче.
Віками їх бережемо,
І збутись не зможемо вже ми...

На гори традицій немає водиці,
Нема ні потопу, ні бурі!
Чи ж можна напиться з сухої криниці?

Чи можна заграць на безструнній бандурі?!

Потрібно вже нам не молитви і сповіді,
А творчо-весняної поводи:

Там, де вода залила левади,
Як повідь відкличе облогу,
Стане так чисто – ні бруду, ні чаду –
І за`це
 варто дякувать Богу.

НЕВОЛЯ

Неправда,
що людина від Бога –
вільна.

(Виходить, вона божевільна?!).

Це, можна сказати,
– містерія.

Вже перша пелюшка
м'яко і щільно

Сповиває
і дух, і матерію.

Тримають нас міцно
речі
в полоні,

Реєстровані
в неписаній забороні:

Божий,
Людський
І свій власний осуд;
Невиконані,
Недовиконані,
Перевиконані обіцянки,
І навіть
немитий посуд.

Наші пристрасті націлюють вірно
На дотик,
на смак
і на запах.

І за це людина
довго й покірно

Служить на задніх лапах.

А часом,
зірвавшись з ланцюга,
Бунтує
у вирі свободи!
І потім вертається,
вірний слуга,
До своєї призначеної,
Слава Богу, не втраченої,
Може й набридлої,
Але
дорогої господи.

МАНДРІВНИЦЯ

Ходить пані по наших вагоні,
Вихиляється, як у вальсі...
Щирим сріблом оздоблені скроні,
Щирим золотом внизані пальці.

З голубого песця опона
(Не позичена і не вкрадена)
І волосся пухнаста корона
У майстерну зачіску вкладена.

Ходить пані між пасажирами,
З усмішкою малиною
(Як повз мене проходить, як ширмою,
Я газетою носа приховую).

Про мандрівки сучасні й колишні
Розповість, знайшовши компанію.
Ось тепер вона їде в Еспанію,
Де пробуде може два тижні...

Про країни Європи і Азії
(В основному про ресторани)
Одіссеї свої розкаже
Й не одному роз'ятрює рани –

Бо вони, крім своїх кафетерій,
Ресторанів і вдома не бачили,
І на космополітський критерій
Їх бенкети здались би собачими...

І дзюрчить її мова барвіста,
І журба в ній не чується жодна...

Тільки чом вона на товариство,
На розмови така голодна?

Як метелик метка і цікава,
Хоч і скоро зітруться крильця...
Чи так само вона літала,
Як було їй двадцять і тридцять?..

УКРАЇНІ

Скільки б її не плюгавили,
Скільки б її не топтали,
Не буду крякати з гавами,
Не дам її на поталу!

Потопаючи в морі ілюзій,
Згоряючи в спеці пустель,
Я на зірку свою молюся
І ім'я шепчу святе.

Ні в дощ, ні в безлунних мандрах
Зірка моя не згасла,
Україна – блакитна троянда,
В серці моїм – прекрасна.

ТРИВОГА

Давно листа з моєї України
Від матінки єдиної нема...
Думками перенижую причини,
Питаю тишу, хоч вона німа...

Недужа неня може —
хто ж допоможе?

Одна дочка...
між нами — океан.
Не океан нас роз'єднав, — вороже
Насильство, лицемір'я і обман.

Якби не те, я б зараз полетіла
На крилах мрій, на крилах літака,
Любов'ю, вдячністю б її зігріла,
Підтримала б її моя рука...

— Листи перегортаю — й не засну...
І проганяю думку навісну,
Що може відцвілі в її садочку вишні,
І з цвітом тим пішла вона в простори вічні...

Молюсь, благаю правди я від Бога,
Що рівновагою тримає світ:
Вона усе дала —
і не взяла нічого
На втіху золотих осінніх літ.

Нехай для неї ще дзвенять пісень джерела,
Хай небо захистить її шатром спокою,
Хай буде чудо, щоб вона
ніколи не померла
Й дочку не залишила сиротою.

OKPEMO

С. Д.

Ти просиш: пересердься. Помирись.
Іди за почуттям, на поклик крові...
А я не згодна, щоб ізнову, як колись,
Щоденна суміш сварки і любови.

Я розумію,
 сварки не минемо,
Бо неминуча навіть і війна.
Але нехай окремо буде сварка,
 а любов окремо,
Бо суміш їх
 надиво несмачна.

* *

*

Де я тебе бачила?
Де я тебе побачу?
Що наша зустріч значила?
Скільки я втрачу?
Скільки суворих зим
В погляді злім твоїм!
Як же ти став таким?
Був ти щасливий? З ким?
Скільки ти інших стрів?
Що в твоїм зламі брів?
Хижа впертість орлів?
Ніжна ласкавість слів?

Пальці зривають з гілки
Брості пахучі липові...
Багато запитань...
Тільки
На них непотрібна відповідь.

НІЧ

Ніч протиріч,
Як темінь без свіч...
Скільки облич,
Скільки стріч...
Ми віч-на-віч.
Ласки позич,
Тільки не клич:
В серці – ніч.

НЕПАРНІ

Загортає ніч покривалом
Однаково гарне й негарне...
На прощання сонце сміється криваво...
В одних серце парне,
а в інших – непарне.

І лишаться в чорній самоті
Ті, що з серцями непарними,
Бо жодна ніч в їхнім житті
Ні на мить не зробила їх гарними.

ВДОМА НАЙКРАЩЕ

Заносять нас мандри
Між олеандри,
В розкішних готелів оази,
Де шкуру деруть до відрази.
На пляжі, де багачі
Ляскають нас по плечі
І просять натерти їх кремом
(Щоб потім піти окремо).
На пишні концерти,
Де крутяться ферти
І роблять оферти
Зі страхом смерти.
І навіть до друзів,
Де в теплому крузі
Надхнення у склянках
(В домашніх слив'янках).

Та не викінчиш краще нічим
Довгу й цікаву мандрівку,
Як поворотом у власну,
Чудову, рідну, прекрасну,
Хоч трохи неприбрану,
З усіх домів вибрану,
Власну домівку.

А на якому ми рівні
Цивілізації?
Чи співають нам півні
Рано-уранці?
Чи захоплюють нас пейзажі
Чорноутробних труб?
Чи кладемо пів фунта сажі
Над очима, збираючись в клюб?
Чи любимо запах любистку,
Чи краще шанель?
Що краще: вареників миска,
Чи сос бешамель?

Одне у нас зверху, корою
Під сажею цивілізації,
А друге —
пульсує кров'ю
Нашої рідної нації.

ЯК МОЖНА СПІЗНИТИСЯ ДО ШКОЛИ

Йде Петрусь.
Трусь-трус! Трусь-трус! –
В торбі весело стрибають,
Наче щось розповідають,
Гостроносий олівець,
Гумка, зошит і лінійка,
Книжка, мудра чародійка,
І шербатий гребінець.
Ну і що ж, нехай стрибають.
Їх із торби не пускає
Міцно й туго
 ремінець.
Ось горбок. В долині – школа.
Можна обійти навколо,
Можна теж і без коліс
Покотитись швидко вниз...
– Непогана думка! –
Обізалась гумка.
– От Петрусь наш молодець! –
Піснув олівець.
Покотивсь Петрусь, як вир,
А за ним услід гир-гирrrr!!!
Покотились олівці,
Пера, зошит і лінійка,
Й ремінець, як довга змійка.
От сміялись горобці,
Як Петрусь мабуть годину
Шарував трави щетину
Та вишукував всі речі,
Аж боліли руки й плечі!

ПОНЕДІЛОК

А є ще у нас Понеділок,
Король всіх союзів і спілок,
Що плаче, як серце регоче,
Й сміється, як плакати хоче.

Соборний наш кухарю-брате,
Ти шквариш майстерно привіти!
Умієш ти борщ написати,
А я його вмію зварити.

ЧЕРЕЗ КІЛЬКА ГОДИН

Т. і Л. Гусакам

Через кілька годин я прибуду
У чуже величезне місто.
Буду кинута в гушу люду
І замішана в спільне тісто,

Що тече по засмічених вулицях
І куди йти часом не знає,
Та дороги в людей не питає,
А в кіні чи в каварні притулиться...

Врешті, все тут знайомо-подібне:
Той же бруд і крикливі реклями,
І горобчик так само стрибне
І на плечі вам зробить пляму...

Як же добре, що є ще всюди
Цвіт і зелень, оази чисті,
І так само, є гарні люди,
Ясночолі й зеленолисті.

СПІЗНЕННЯ

Наш поїзд спізниться на дві години,
Бо це таки не поїзд, тільки потяг,
Що тягне нас, як дохлі конячини,
Що десь застрягли у густих болотах.

Стягнувши міцно в вузол нервів шворку,
Сердита ще й тому, що недоспала,
На метушливій станції в Нью-Йорку
Мене чекає марно бідна Алла.

Я навіть не питала про причини,
Бо вислухала б виклад геодезії...
Спізнився поїзд наш на дві години –
То напишу іще хоч дві поезії.

ТУМАН

Ще п'ять хвилин...

Уже Нью-Йорк в тумані,
Що видно здалека, а зблизька — ні...
Тому не відчують там, які погані
І навіть позолочені промінням дні.

Отак часом

побачити людину
На віддалі потрібно,
без оман —
Помітиш не прозорість лебедину
Навколо неї,
а густий туман.

ЩАСТЯ ЗУСТРІЧІ

Аллі К.

На пероні мами і доні,
На пероні очі бездонні,
Що шукають одне обличчя
Серед цілого моря очей.
Це обличчя, сіре від пилу,
Цю посмішку, стомлено-милу,
Ні за місяці, ні за сторіччя
Забути не можна ачей.
Щастя бути зустрінутим щиро
На чужім, непривітнім пероні,
Щастя стиснути в шумнім вирі
Дорогі і теплі долоні.

ТУМАН

Ще п'ять хвилин...

Уже Нью-Йорк в тумані,
Що видно здалека, а зблизька — ні...
Тому не відчують там, які погані
І навіть позолочені промінням дні.

Отак часом

побачити людину
На віддалі потрібно,
без оман —
Помітиш не прозорість лебедину
Навколо неї,
а густий туман.

В ДОРОЗІ З НЬЮ-ЙОРКУ ДО ЧІКАГО

ДАВНІМ ЗНАЙОМИМ

В. і І. Юрченкам

От ми й зустрілися знову.
Слово по слову, шматок по шматочку
Шили розмову, як гарну сорочку,
Вишиту шовком у спогади сині –
В центрі узорів – любов Україні.

Як ми змінились?

Змінились часи,
Лиця змінились у нас, голоси,
З чемности не добачаємо зморшки,
Кажемо – старшими стали ми трошки...

А перед нами – непройдений шлях,
Серце і досі іще в таборах.
Мрії складаємо в серце наспід –
Зірка вітчизни кличе на схід!

МІКРОФОН

Миколі Понеділкові

Поет читав про шум далеких піль,
Про серця біль
і про глибокі рани...
Слова ридали
і в ціль не влучали,
Бо люди
сёрця вимкнули екрани.

Поет читав про ріки голубі,
До помсти кликав юне покоління...
Свою він душу віддавав юрбі,
А їй байдуже,
море по коліна. .

І раптом зіпсувався мікрофон:
Почувся скрип, шипіння, дикий скрегіт...
І залю сколихнув,
немов циклон,
Вдоволений,
щасливий,
щирий регіт.

Поет читав уривчасто й поспішно
Свій вірш замучений, скалічений ушент...
І сколихнувся оплесків фермент,
Бо це було так весело,
так смішно.

ДУМИ

Я сама — і люблю самоту,
Бо для мене це — рідкість.
Перевірю дум чистоту,
Що роєм злетілися звідкись.

Ох, ви бджілки мої робочі,
Що нового за ніч ви надумали?
— Ми заплутались в плетенім клоччі,
Розлетілись на іскри-струмені
І згоріли на тлінний попіл,
Не зробивши навіть пожежі.
Пролітав гострокрилий сокіл
Повз нас у зелене безмежжя —
Та де вже за ним летіти!
Вірні думи мої спопеліли...
Так згасають метеорити,
Не досягши своєї цілі.

КУРЧАТКО

Я уявила себе курчам,
Котрому сиплють пшоно,
Кажучи:
 "Їж, я ще більше дам" –
І дивуються:
 чом же воно,
Наче на злість,
Пшона не їсть?

І правди ніхто не вгадає з них,
Бо ніхто поета не зна:
Курча наклювалося зір золотих
І не хоче їсти пшона.

НЬЮ-ЙОРК

Іду я гуляти на Бродвей,
Неждана, але й негнана.
Там юрбами люди бродять,
Місцеві й приїжджі, як дріжджі.

Дороги і не питаю,
Щоб до чорта на роги не втрапити,
Бо тут, як десь у Китаї,
Дивні речі почуєш на запити...

Страхають міські пейзажі,
Неначе абстракти злі,
Мальовані клаптями сажі
На сизім туманнім тлі.

Даю цукерку дитині,
Що реготом криє жаж,
Блукає в брудній сорочині,
З недокурком у зубах.

Задивилась в вітрину на мавпу,
Так що мало не вбив мене автом
З вусами жучими "бітел"
(От шкода, що без бороди!),
Проскакувач хвацький червоних світел,
Що мчався шукати біди.

Розкіш і бруд.
В мозаїці люд
Шукає щастя з нещастя...
Спіралі і вежі споруд
Справджують мрію почасти.

І з прелюдами Баха в міцнім акорді
Із серця руїн, із розбитих брил
До сонця летять хмародери горді
На повний розмах орлиних крил.

ОСТАННЯ МОДА

Нешасна дівчино, з цигаркою в зубах,
Від тебе сморід марігвани й поту,
В твоїх очах чаїться чорний жах
Крізь сміху штучного фальшиву ноту.

З чого смієшся, покидько життя?
Чи не з моєї чистої одежі?
З думок своїх психеделічної мережі?
Чи може з радощів, що вкинула в сміття
Своє ще недоношене дитя?

Та й власну душу, як сліпе щеня,
Втопила ти у мариві утопій.
Вже всі думки твої, науку і знання
Роз'їв із мозком сизодимний опій.

Шматує вітер жабурина кіс,
Штани широкотрубі – викрик шику...
І мерехтять мальовані навкіс
Порожні очі в пустолобім лику.

БІЛЕ І ЧОРНЕ

Я щира правда. Не скажу на чорне – біле,
І не скажу, що чорне все – прекрасне,
Хоч би мене за це з-за рогу вбили
(Хоч шкода за ніщо життя покласти).

Бо чорну душу, заздру і нещирю,
Не змінять ані ґрунт, ні бунт, ні вищі школи.
Ще можна чорну вибілити шкіру,
А чорну душу – ні. Ніколи!

Ні, гарна ніч лише тоді, коли на небі
Розумні зорі вказують нам шлях
У білий день, що впливе, як лебідь,
І срібнокрило поведе на змаг.

Ні, не скажу й на жарт на біле – чорне,
Бо світлість лебедя в душі моїй живе,
Хоч би за це і кинули на жорна
Душі моєї зёрно трудове.

Ніч – тільки чорна станція в житті.
Я їду далі, в буйно-творчі дні!
Кувати буду зорі золоті,
Щоб чорну ніч здолати у борні.

В АВТОБУСІ

Авто́бус, носом риючи,
Летить через бульвар,
А я хитаюсь, мріючи
Про хвиль Дніпрових чар.

Дніпро колише хвилями,
Згори дзвенять пісні,
Що в них кохання вилляли
Дівчата на весні.

Барвінок в'ється зелено
В заплетеній косі,
І перлами застелено
Траву в рясній росі...

Забула, де й для чого я –
В очах пливе Дніпро,
Широкою дорогою
Шумить його русло,

І з ним вирую в танці я –
І падаю на корч:
Спинається на станції
Авто́бус наш навсторч.

АЗАЛІЇ

В Нью-Джерзі розквітли в екстазі азалії
Коральових уст неспокоєм.

Гостю вітали,

і щиро казали їй:

"Сумною не будь такою!"

Глянь на кармінове море,

Втопи в нім відчай і горе!

Радій і цвіти

І ти!"

Дякую, милі азалії,

За ваші слова коральові.

Тільки частково мій сум

І через вас, красунь:

Ваше цвітіння, палке, як кохання,

Різко-раптове. За ним – умирання.

Цвіт ваш розсиплеться, радісні кралі,

Наче розірвана низка коралів,

Сплине з травневим дощем –

Станете просто кушем.

Будете тільки в зеленій намітці...

Отож, і цвісти треба вміти!

Я хочу, як рожу, цвісти:

по одній тільки квітці,

А за те –

ціле літо.

ПРОМІННЯ КВІТІВ

Ні, забути тебе не повинна!
Не судилось нам довге кохання,
А короткого щастя хвилина —
І довге, як вічність, чекання.

І тепер, коли ясно стало,
Що чекати не варт і вві сні,
Не шкодуй, що сонця так мало
Ми зазнали в нашій весні.

Я дарую те сонце, як квіти,
Золотисто-ясні, голубі,
Щоб міг ти з тією радіти,
Що судилась до пари тобі.

КРИЛА

Танцем вирує вода,
Зелень розпростує крила.
Прорість в'юнка, молода
Землю покрила.

Пурхає птах по дахах,
Пробує крила.
Туркотом кличе в кушах
Горличка – мила.

Райдужних дум мости
Виросли без контролю.
Подруго – книжко, прости:
Хочу на волю!

Хай в кабінетах дні
Тратять учені –
Весно, дай і мені
Крила зелені!

,

ПОГЛЯД

Замість слів бувають погляди:
Цікаві або байдужі,
Навіть погляди-огляди:
Де ви недужі?

Ох, не дивись так запитливо,
Поглядом не пронизуй:
Все вже давно й так помітили
Люди, що бачать згори і знизу...

Слово вимудрює голова,
А серце —
в ніжності карій...

І що б вартували слова,
Якби не погляду коментарій?!

* *
*

Настрою серце, як гітару,
Я на мажор.
Для цього йти не варт до бару,
Де дикий хор
Злякав би мрію звірським ревом
Пропитих слів.
Я краще розкажу деревам:
Він полюбив
Мене за те, що я звичайна,
Що я – проста.
Він каже, що троянда чайна
Мені сестра...
Хитнулись кучері зелені,
Шепоче гай...
Бринять мажором струни в мене –
Заграй!

ЗЕЛЕНЕ СВІТЛО

Та сама ніч – одним – коротка хвиля,
А іншим –
 довгий, темний коридор.
Одним – бальзам,
 а іншим – труйне зілля.
Зелений чи червоний семафор?

В очах твоїх зелене бачу світло,
Але уста лукаві кажуть
 "Ні"...

А в мене в серці
 папороть розквітла,
Від погляду, що ти дала мені.

Нащо мені твої картки святкові
І прісна многослівність вечорів?!
Ти дай мені

 одне ..
 ласкаве слово –
Й зелене світло
 з-під крилатих брів.

МЕЛОДІЯ

По хвилях серця
згадка пливе,
як човен...
Хто ж бо у тім човні?
Музику чую,
і пізнаю:
це – Бетговен...
А того, хто грає –
ні.
Він не на скрипці грає,
на серці...
Мелодії ріже ніж.
Вітер літає в шаленім скерці,
Аж пробирає дріж.
Що за туга октав і терцій!
Болить!
Перестань!
Не ріж!
Урвалась мелодії нитка срібна,
Місяця серп марніє...
Постать в човні
до кого подібна?
Може
це просто мрія?!
Мозок доти точила загадка –
Хто в тім човні –
Поки збурились хвилі,
розбилася згадка,
Зостались
уламки одні.

УЯВА

Уявляю себе бакханкою,
Коханкою,
Полонянкою...
Уявляю себе сердитою,
Побитою,
Несамовитою.
Уявляю себе маніжною,
Ніжною,
Ріжною...

О, як багата уява!
А добре бути багатим,
Уявляти: в руках і сила, і слава,
І діамантів карати...

Кожний із нас в уяві
Підкоряється .
або панує,
Йде в напрямки ліві і праві
(Що кому імпонує).

Де ж, як не у власній фантазії,
Дістанеш безплатні маршрути
До всіх країн Європи і Азії,
І до таких, де й не можна бути?!

Тільки дехто боїться цих мандрів...
А я — не боюся.
Мандрувати можна й на власній веранді,
Або, ну, скажім, в автобусі.

Маршрути уяви дозволені кожному,
Їх можна добитись без бою,
І найкраща людина,
тобою обожнена,
Поїде в ті мандри з тобою.

ДЕРЕВО

Дерево скалічене,
Шрамів, ран незлічено...
Лиш одна гіллячка,
Чудом ще жива,
Просить, як жебрачка,
Сонця і питва.
Сонце дасть їй їжі,
Дощик – соки свіжі,
Щоб вона пила,
Щоб вона жила...

Розпустила листя –
Прапори життя,
Аж дзвенять іскристо
Струми вороття.

Ще й вдягла сережки
Золотого цвіту.
Зеленню мережки
Все вбрання покрито.

Буде, буде жити,
З листя шатра шити.
На сухім вершечку
Птах вже в'є гніздечко.

КРАЙ ВІКНА

Посадивши серце за ґрати,
Мрії сховавши в урні,
Лишається тільки ґрати
З самим собою в дурні.

І сидить край вікна, де хлюпочеться
Ніч така ніжна й тривожна...
Не можна того, що хочеться,
І не хочеться того,
що можна.

І як не грай, і як не крути,

А в дурнях зостанешся ти.
Тож сиди
і дивися на щастя чуже,
Що часом
шасливих
ріже ножем.

ПРИМХА

Примха химерна,
 як даль заозерна,
Загадка дрібного зёрна,
З якого не знати, що виросте:
 жито?
Чи дике хмелище,
 що в'ється несито?
От знать наперед якби то!
А чи орхідея,
 чи просто бур'ян?
Примха — як пісня,
 повна оман.
Правило вказує розум просте:
З примхи добро не зросте...

Гірше від примхи
одне лиш буває:
Це —
як людина зовсім не бажає
Ані черемхи, ані вільхи,
Ні забаганки, ні примхи.

ХТО ВИЩЕ?

Не можу збагнуть одне явище:
Ви вищі за мене, чи я вище?
Я вища від вас зростом
(Особливо, ідучи мостом),
Але ви вищі тоді,
Як плаваємо на воді.
Хібащо стать на підставку?
Або просто піти у відставку
На рік, чи на два роки,
Щоб ми не штовхалися в боки.

І тоді на зборах без бою
В а с
 оберуть головою.
Наступного року,
З рішучого кроку,
Я з опозиції
Перейду на позиції.
Скажу: "А тепер я вище, –
Ідіть, підростаєте ви ще!"

НАУКА

Ви мене вчите,
як слухати лекції,
Як робити з комах колекції.
А я вас навчу, як лекцій не слухати,
А пливти човном із далекої бухти,
І вивчати комах
Не на шпильках,
А в траві,
Де вони метушливі,
і хтиві,
і хитрі,
й живі.

Он,
як людина,
несе комашка
Велику подушку,
хоч як їй важко...

Я вас поведу,
де сміються квіти,
На їх килимі
посаджу спочити
Й зірву вам дві сині квіточки впарі...
А ви їх вкложите у свій гербарій.

БОГ НА АСФАЛЬТІ

*Англійською мовою слово "Бог"
дає жорсткий паліндром.*

Поки маса асфальту була ще жива,
Творчість чиясь убога
Витиснула в нім кривулі-слова:
"ВІРТЕ У БОГА!"

Може хто мітив у небесне царство
Благочесним таким афоризмом,
А на думку мою –
це святотатство,
Що межує з садизмом.

Віддати Бога знов на поталу,
Кинути Боже ім'я під ноги,
Щоб люди його щораз топтали
І навіть плювали на нього!

І топчуть вірні ім'я свого Бога,
І навіть сумирні черниці щоразу...
І не знайшлося іще ні одного,
Хто б,
з пошани до Бога,
заліпив цю образу.

Кожного разу, як я іду,
Обережно Боже ім'я обходжу
І, як закляття, навколо кладу
Невидиму огорожу.

ЯСМИН І БЕРЕЗА

Ясмин,
 виявляється,
 незамінний...
Береза ніяк не заступить ямину.
Бо при березі
 такі ми тверезі,
А під ясиномом
 коханням п'яніли...

Ох, не замінить
 березове плаття
Ясинового запашного ошаття!

Тоді ти здавалась мені неземною,
Як ніжно прощалась зі мною –
Та ні, не прощалась:
 змінилась в дружину...
І з того часу
 в нас не стало ямину.
Замість ямину,
 у нас берези,
Тверезих днів
 рівноважні терези.

МАНДРИ

С.П.

Не дослухавши байки бюра погоди,
Що негоду пророчить з надхненням Касандри,
Я на спеку і прохолоди
Вирушаю в далекі мандри.

Хай літають вражіння у голові
Літаками з аеродромів!
Треба часом побачити лиця нові,
Щоб милішими стали лиця знайомі.

За вікном миготливо стелеться
Кінострічка коротких станцій.
Яблунового цвіту метелиця
Закрутила мене у танці.

Ні, не можна сидіть на припоні!
Я від мандрів росту і молодшаю.
Я чекання навіть люблю на пероні,
Бо зустріч від того стає солодшою.

ПОЖЕЖА

А я ж вам казала, а я ж вас просила:
Зачепіться корінням,
Запасіться терпінням...
Казала ж я вам —
стережіться біди!

Де ж та характеру сила,
Що нею хвалилися ви?
Дуб, що слабший трави!

Казала ж я вам — запасіться терпінням,
Приготуйте холод розважного розуму,
Громовідвід перед грозами...
Ну — і холодної склянку води,
Та інші протипожежні засоби,
Що ще врятували вас би.

А ви не послухались.
Вийшли на стріли...
Спалахнула пожежа,
і в ній ви згоріли.

ВЕЧІРНІЙ УНІВЕРСИТЕТ

Одним судилось іти інсургентом,
Іншим – бавитись, як дитя...
А мені судилось вічним студентом
Бути в школі життя.

І коли вечір підсинює вікна спроквола,
Підкрадаючись із-за штахет,
Починається в мене вечірня школа,
Мій вільний університет.

Він неформальний: читай за столом,
Перезувшися в капці
(Або й під столом, як була я малою),
Взимку чудово на втовченій теплій канапці;
Влітку – у лісі, де п'яно пахне смолою.

Коли дні розривають, як коні,
Нервів натягнуті віжки,
Кинути віжки найкраще,
Коні пустити напризволяще
І йти у науку до мудрої книжки,
До трохи сердитої вчительки,
Дум моїх повелительки.

А проте, вся її строгість в обкладинці;
знаю,
Що вона дозволяє сидіти на лекції вільно,
Махати ногами, і навіть напиться чаю,
І в матрикул не вліпить "незадовільно".

Або нудне навчання
Якогось горе — інспектора...
Вони, крім головобоління,
Читачеві дають задоволення,
Що має він теж знання
Кращі від цього лектора...

З книжок можна одержать кредити
І досвід купити по знижці.
Горе, наприклад, можна не пережити,
А прочитати в книжці.

А коли ви (пробачте!) нікчема,
то, знаючи,
Що не здатні на вчинки сміливі,
Уявіть себе Наполеоном, читаючи,
І будьте щасливі.

Пити можна мудрість з криниці
Часом смачно,
а часом — з цвіллю.
З одних книжок вчусь я розуму й стилю,
А з інших —
як не треба писати дурниці.

ПОВОРОТ

Не чекає ніхто в Чікаго,
Та й не слід: це ж моя домівка...
Вже кінчається творча наснага,
Вже ні глибоко, ані мілко...

Все стоїть на звичайнім місці,
Не було ні грози, ні бунту...
Сонце в небі, як диня в мисці,
Вичаровує зелень з ґрунту.

І ростуть синьоокі квіти
На закиданім смітнику красно...
Їх ніхто не прийде полити,
Та ніхто й не зірве дочасно.

А цікавість вже будить думку,
Підганяє мою ходу:
Чи тюльпани нового ґатунку
Розцвіли вже в нашім саду?

ВАЛІЗА

Ось я уже і вдома...
Від нічого-нероблення – втома...
Але домівку-оазу
Не досягнеш відразу...

І коли я вже ледве лізу,
Несучи важенну валізу
Із страшної, брудної станції
На досить далекі дистанції,

То уявить для полегшення можна,
Що це – наш звичайний спосіб ходження,
Що мусимо носити тягарі,
Щоб не злетіло тіло в небеса,
Бож наша хата тут, а не вгорі,
А в небесах – лиш мрії і краса...

Отож, щоб не стати бальоном,
Я волі не дам прокльонам,
А, взявши баляст – валізу,
Терпляче додому полізу.

ЗМІСТ:

Від автора	5
I. В дорозі з Чікаго до Нью-Йорку:	
Надхнення	11
З вікна	13
Рівнина	14
Стрілка	15
Зелений танець	16
Повідь	17
Неволя	19
Мандрівниця	21
Україні	23
Тривога	24
Окремо	25
Де я тебе бачила?	26
Ніч	27
Непарні	28
Вдома найкраще	29
А на якому ми рівні	30
Як можна спізнитися до школи	31
Понеділок	32
Через кілька годин	33
Яке слово краще	34
Спізнення	35
Щастя зустрічі	36
Туман	37
II. В дорозі з Нью-Йорку до Чікаго:	
Давнім знайомим	41
Мікрофон	42

Думи	43
Курчатко	44
Нью-Йорк	45
Остання мода	46
Біле і чорне	47
В автобусі	48
Азалії	49
Проміння квітів	50
Крила	51
Погляд	52
Настрою серце, як гітару	53
Зелене світло	54
Мелодія	55
Уява	56
Дерево	57
Край вікна	58
Примха	59
Хто вище?	60
Наука	61
Бог на асфальті	62
Ясмин і береза	63
Мандри	64
Пожежа	65
Вечірній університет	66
Поворот	69
Валіза	70

